

GK 46
7/9947

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2715/6294
Konu : Yazılı soru önergesi

19/01/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 13/10/2009 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-16150 sayılı yazı,
b) 26/10/2009 tarihli ve 2103/5027 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Uşak Milletvekili Osman Coşkunoglu tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/9947 Esas No.lu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/124/260

19/01/2010

Konu : Yazılı soru önergesi

Sayın Osman COŞKUNOĞLU
Uşak Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/9947Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A- Anayasanın "Hâkim ve savcılarının denetimi" kenar başlıklı 144 üncü maddesinde,

"Hâkim ve savcılarının görevlerini; kanun, tüzük, yönetmeliklere ve genelgelere (Hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetleme; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma, Adalet Bakanlığının izni ile adalet müfettişleri tarafından yapılır. Adalet Bakanı soruşturma ve inceleme işlemlerini, hakkında soruşturma ve inceleme yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle de yaptırabilir.";

B) 24/02/1983 tarihli 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun;

1- "Soruşturma " kenar başlıklı 82 nci maddesinde,

"Hakim ve savcılarının görevden doğan veya görev sırasında işlenen suçları, sıfat ve görevleri gereğine uymayan tutum ve davranışları nedeniyle, haklarında inceleme ve soruşturma yapılması Adalet Bakanlığının iznine bağlıdır. Adalet Bakanı inceleme ve soruşturmayı, adalet müfettişleri veya hakkında soruşturma yapılacak olandan daha kıdemli hakim veya savcı eliyle yaptırılabilir.

Soruşturma ile görevlendirilen hakim ve savcılar, adalet müfettişlerinin 101 inci maddedeki yetkilerini haizdirler.";

2- "Soruşturmanın tamamlanması" kenar başlıklı 87 nci maddesinde,

"Hâkim ve savcılar hakkında tamamlanan soruşturma evrakı Bakanlık Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilir. Bu Genel Müdürlük tarafından yapılacak inceleme sonunda düzenlenecek düşünce yazısı üzerine kovuşturma yapılmasına veya disiplin cezası uygulanmasına gerek olup olmadığı Bakanlıkça takdir edilerek evrak ilgili mercilere tevdi olunur veya işlemiden kaldırılır.";

3- "Kovuşturma kararı ve ilk soruşturma" başlıklı 89 uncu maddesinde;

"Hâkim ve savcılar hakkında görevden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlar nedeniyle kovuşturma yapılması gerekli görüldüğü takdirde evrak, Adalet Bakanlığınca ilgilinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet savcılığına; Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında görevli hâkim ve savcılar hakkındaki evrak ise Ankara Cumhuriyet Savcılığına gönderilir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Cumhuriyet savcısı beş gün içinde iddianamesini düzenleyerek evrakı, son soruşturmanın açılmasına veya son soruşturmanın açılmasına yer olmadığına karar verilmek üzere ağır ceza mahkemesine verir.

İddianamenin bir örneği Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince, hakkında kovuşturma yapılana tebliğ olunur. Bu tebliğ üzerine ilgili, Kanunda yazılı süre içinde delil toplanmasını ister veya kabul edilebilir istekte bulunursa bu husus göz önünde tutulur ve gerekirse soruşturma başkan tarafından derinleştirilir.";

4- "İhbar ve şikâyetler" kenar başlıklı 97 nci maddesinde;

"Hâkim ve savcılar hakkında;

- a) Belli bir konuyu içermeyen veya somut delile dayanmayan,
- b) Başvuru sahibinin adı, soyadı, imzası ile iş veya yerleşim yeri adresi ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası bulunmayan,
- c) Daha önceden şikâyet konusu yapılp sonuçlanan hususlarda yeni delil içermeyen,
- d) Kanun yollarına başvuru sebebi olarak ileri sürülebilecek veya hâkimlerin yargı yetkisi ve takdiri kapsamında kalan hususlara ilişkin bulunan,
- e) Akıl hastalığı sebebiyle vesayet altına alınanlar ile henüz vesayet altına alınmamış olmakla birlikte bu hastalığa duçar oldukları sağlık kurulu raporu ile belirlenenlerce verilmiş olan,

İhbar ve şikâyetler işleme konulmaz. Ancak (b) bendinde yazılı şartları taşımayan ihbar ve şikâyetlerin somut delillere dayanması durumunda, konu hakkında gerekli araştırma ve inceleme yapılır."

C) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1- "İletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması" kenar başlıklı 135 inci maddesinde,

"(1) Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma ve kovuşturmada, suç işlendiğine ilişkin kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının kararıyla şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişimi tespit edilebilir, dinlenebilir, kayda alınabilir ve sinyal bilgileri değerlendirilebilir. Cumhuriyet savcısı kararını derhâl hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmidört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından derhâl kaldırılır.

(2) Şüpheli veya sanığın tanıklıktan çekinebilecek kişilerle arasındaki iletişimi kayda alınamaz. Kayda alma gerçekleşikten sonra bu durumun anlaşılması hâlinde, alınan kayıtlar derhâl yok edilir.

(3) Birinci fıkra hükmüne göre verilen kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespiti imkân veren kodu, tedbirin türü, kapsamı ve süresi belirtilir. Tedbir kararı en çok üç ay için verilebilir; bu süre, bir defa daha uzatılabilir. Ancak, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak gerekli görülmesi halinde, hâkim bir aydan fazla olmamak üzere sürenin müteaddit defalar uzatılmasına karar verebilir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

(4) Şüpheli veya sanığın yakalanabilmesi için, mobil telefonun yeri, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının kararına istinaden tespit edilebilir. Bu hususa ilişkin olarak verilen kararda, mobil telefon numarası ve tespit işleminin süresi belirtilir. Tespit işlemi en çok üç ay için yapılabilir; bu süre, bir defa daha uzatılabilir.

(5) Bu madde hükümlerine göre alınan karar ve yapılan işlemler, tedbir süresince gizli tutulur.

(6) Bu madde kapsamında dinleme, kayda alma ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesine ilişkin hükümler ancak aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanabilir:

- a) Türk Ceza Kanununda yer alan;
 1. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80),
 2. Kasten öldürme (madde 81, 82, 83),
 3. İşkence (madde 94, 95),
 4. Cinsel saldırı (birinci fıkra hariç, madde 102),
 5. Çocukların cinsel istismarı (madde 103),
 6. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),
 7. Parada sahtecilik (madde 197),
 8. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (iki, yedi ve sekizinci fıkralar hariç, madde 220),
 9. Fuhuş (madde 227, fıkra 3),
 10. İhaleye fesat karıştırma (madde 235),
 11. Rüşvet (madde 252),
 12. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama (madde 282),
 13. Silahlı örgüt (madde 314) veya bu örgütlere silah sağlama (madde 315),
 14. Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337) suçları.
- b) Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları.
- c) Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında tanımlanan zimmet suçu,
- d) Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar.
- e) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74 üncü maddelerinde tanımlanan suçlar.

(7) Bu maddede belirlenen esas ve usuller dışında hiç kimse, bir başkasının telekomünikasyon yoluyla iletişimini dinleyemez ve kayda alamaz.";

2- "Kamu davasını açma görevi" kenar başlıklı 170 inci maddesinde,

"(1) Kamu davasını açma görevi, Cumhuriyet savcısı tarafından yerine getirilir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

(2) Soruşturma evresi sonunda toplanan deliller, suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluştuyorsa; Cumhuriyet savcısı, bir iddianame düzenler.

(3) Görevli ve yetkili mahkemeye hitaben düzenlenen iddianamede;

a) Şüphelinin kimliği,

b) Müdafii,

c) Maktul, mağdur veya suçtan zarar görenin kimliği,

d) Mağdurun veya suçtan zarar görenin vekili veya kanunî temsilcisi,

e) Açıklanmasında sakınca bulunmaması halinde ihbarda bulunan kişinin kimliği,

f) Şikâyetle bulunan kişinin kimliği,

g) Şikâyetin yapıldığı tarih,

h) Yüklenen suç ve uygulanması gereken kanun maddeleri,

i) Yüklenen suçun işlendiği yer, tarih ve zaman dilimi,

j) Suçun delilleri,

k) Şüphelinin tutuklu olup olmadığı; tutuklanmış ise, gözaltına alma ve tutuklama tarihleri ile bunların süreleri,

Gösterilir.

(4) İddianamede, yüklenen suçu oluşturan olaylar, mevcut delillerle ilişkilendirilerek açıklanır.

(5) İddianamenin sonuç kısmında, şüphelinin sadece aleyhine olan hususlar değil, lehine olan hususlar da ileri sürülür.

(6) İddianamenin sonuç kısmında, işlenen suç dolayısıyla ilgili kanunda öngörülen ceza ve güvenlik tedbirlerinden hangilerine hükmedilmesinin istendiği; suçun tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, ilgili tüzel kişi hakkında uygulanabilecek olan güvenlik tedbiri açıkça belirtilir.";

3- "İddianamenin iadesi" kenar başlıklı 174 üncü maddesinde,

"(1) Mahkeme tarafından, iddianamenin ve soruşturma evrakının verildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde soruşturma evresine ilişkin bütün belgeler incelendikten sonra, eksik veya hatalı noktalar belirtilmek suretiyle;

a) 170 inci maddeye aykırı olarak düzenlenen,

b) Suçun sübûtuna etki edeceği mutlak sayılan mevcut bir delil toplanmadan düzenlenen,

c) Önödemeye veya uzlaşmaya tâbi olduğu soruşturma dosyasından açıkça anlaşılan işlerde önödeme veya uzlaşma usulü uygulanmaksızın düzenlenen,

İddianamenin Cumhuriyet Başsavcılığına iadesine karar verilir.

(2) Suçun hukukî nitelendirilmesi sebebiyle iddianame iade edilemez.

(3) En geç birinci fıkrada belirtilen süre sonunda iade edilmeyen iddianame kabul edilmiş sayılır.

(4) Cumhuriyet savcısı, iddianamenin iadesi üzerine, kararda gösterilen

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

eksiklikleri tamamladıktan ve hatalı noktaları düzelttikten sonra, kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmesini gerektiren bir durumun bulunmaması halinde, yeniden iddianame düzenleyerek dosyayı mahkemeye gönderir. İlk kararda belirtilmeyen sebeplere dayanılarak yeniden iddianamenin iadesi yoluna gidilemez.

(5) İade kararına karşı Cumhuriyet savcısı itiraz edebilir.";

4- "İddianamenin kabulü ve duruşma hazırlığı" kenar başlıklı 175 inci maddesinde,

"(1) İddianamenin kabulüyle, kamu davası açılmış olur ve kovuşturma evresi başlar.

(2) Mahkeme, iddianamenin kabulünden sonra duruşma gününü belirler ve duruşmada hazır bulunması gereken kişileri çağırır.",

Hükümlerinin yer aldığı malûmlardır.

II- Soru önergesinde bahsedilen hususlarla ilgili olarak İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının (Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci Maddesiyle Yetkili Bölümü) 02/11/2009 tarihli, 2009/1372 B.M., 2009/1373 B.M. ve 2009/1374 B.M. sayılı yazılarıyla;

a) Soru önergesinde adı geçen Gazetenin Ankara Temsilcilik Bürosunun telefon numaraları hakkında, soru önergesinde adı geçen sanığın bu numaradan şüpheli görüşmeler yaptığının tespit edilmesi üzerine, ilgili ve yetkili mahkemeden iletişimin dinlenilmesi kararı alındığı; şüpheli görülen tüm telefon görüşmelerinin delil olması sebebiyle mahkemenin takdirine sunulmak için dosyaya konulduğu; soruşturma sonunda dosyaların, kamu davasının açılması sebebiyle ilgili mahkemeye gönderildiği ve yargılamaların halen devam ettiği;

b) Ülke genelinde yayın yapan bir gazetenin çalışanlarının yasa dışı olarak dinlenilmesinin mümkün olmadığı; yürütülen soruşturmada soru önergesinde adı geçen gazetenin çalışanı olan ve halen tutuklu bulunan sanığın, sürekli kullandığı Ankara Bürosunun telefonunun dinlenilmiş olduğu; söz konusu görüşmelerin, tesadüfen elde edilen delil niteliğinde şüpheli görüldüğünden soruşturma dosyasına konulduğu; şüpheli olmayan, günlük hayat ve özel hayata ilişkin görüşmelerin hiç birinin dosyaya konulmadığı;

c) Soruşturmada Cumhuriyet savcısının iddiasını her türlü delille ispatlayabileceği; belirtilen görüşmelerin iddia edilen suçların işlendiğine ilişkin mahkemede kanaat oluşturulması için dosyaya eklendiği; bu durumun usul ve yasaya aykırılık teşkil etmediği, usul veya yasaya aykırılık iddiası mevcut olsa bile bu aykırılıkların giderilmesi için, usul kanununda belirtilen itiraz ve yasa yolları bulunduğu, ilgililerin bu yasa yollarını kullanmalarının gerektiği; delillerin takdirinin ise tamamen mahkemeye ait olduğu,

Bildirilmiştir.

III- Bakanlığımız Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Hâkim ve Cumhuriyet Savcısı Şikâyet Bürosu kayıtlarının incelenmesinden, 24/06/2009 tarihli bir şikâyet dilekçesi sebebiyle, soru önergesinde adı geçen sanığın telefonunun dinlenilmesi konusunda, Hâkim-Savcı Şikâyeti Bürosunda kayıtlı ilgili dosyası üzerinden yapılan inceleme sonucunda 22/07/2009 tarihli "Olur"la, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 5435 sayılı Kanunla değişik 97 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (d) bentleri uyarınca şikâyetin işleme konulmamasına karar verildiği anlaşılmıştır.

IV- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının (Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci Maddesiyle Yetkili Bölümü) bazı Cumhuriyet savcıları ile İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi ve 14. Ağır Ceza Mahkemesinde görevli bazı hâkimler hakkında değişik kişiler

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Kanunlar Genel M¼d¼rl¼đ¼

tarafından değişik tarihlerde verilen değişik ihbar ve şikâyet dilekçelerinde ileri sür¼len konular ile yapılacak inceleme sırasında ortaya çıkabilecek diğer hususlarla ilgili olmak üzere, keyfiyetin adalet müfettişleri tarafından incelenmesi ve delil elde edildiğinde soruşturmaya geçilmesi yön¼nde Bakanlığımızca “Olur” alınmıştır. Bu “Olur” çerçevesinde gereğine tevess¼l edilmiş olup, adalet müfettişleri aracılığıyla gerekli işlemler yapılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah Ergin
Bakan